

آگاهی و عملکرد زنان نسبت به خوددرمانی با دارو بر اساس مدل اعتقاد بهداشتی

آسیه پیرزاده^۱، غلامرضا شریفی راد^۲

۱. مربی آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

۲. دکتری آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تاریخ دریافت مقاله: ۸۹/۶/۲۱

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۹/۶/۲۳

مصرفی نیز شامل شربت‌ها و قرص‌های سرماخوردگی ۲۰۸ نفر (۵۳/۷٪) و عمدتاً در زنان خود درمانی نیز تجربه قبلی از بیماری (۳۶/۴٪) می‌باشد.

مهم‌ترین منبع کسب اطلاعات زنان مورد مطالعه در زمینه مصرف داروها، پزشک (۷۶/۵۹٪) و تلویزیون (۳۲/۹۸٪) و مهم‌ترین عامل پیشگیری کننده از خوددرمانی، ترس از ابتلا به عوارض ناشی از مصرف خودسرانه داروها (۶۹/۵۴٪) بود.

به نظر می‌رسد پزشکان نقش به‌سزایی در آگاه‌سازی افراد از عوارض حاصل از مصرف خودسرانه داروها دارا هستند که بر این اساس آموزش پزشکان و داروسازان در زمینه تجویز صحیح داروها و مشاوره با مصرف کنندگان داروها و تهیه بروشورها و کاتالوگ‌های مربوط به طرز استفاده صحیح از داروها می‌تواند میزان خوددرمانی در جمعیت زنان را به حداقل مقدار ممکن برساند. [م ت ع پ ز، ۱۳۹۰، ۱۳(۸): ۵۲]

References

1. Drug Utilization Research Group. Multicenter study on self-medication and self-prescription in six latin American countries. Clin Pharmacol Ther 1997; 61(4): 488-493.
2. Kamat VR, Nichter M. Pharmacies, self-medication and pharmaceutical marketing in Bombay, India. Soc Sci Med 1998; 47(6): 779-794.
3. Greenhalg T. Drug prescription and self medication in India: An exploratory survey. Soc Sci Med 1987; 25(3): 307-318.

بیماری و سلامتی واژگانی هستند که قدمت آن‌ها به تاریخ خلقت بشر بر می‌گردد. در این راستا به نظر می‌آید بیماری بیشتر از سلامتی توجه انسان را به خود معطوف داشته و استفاده از دارو به اشکال مختلف به عنوان یکی از راه‌های مبارزه با بیماری از گذشته مطرح بوده است. امروزه شاهد دسترسی هر چه بیشتر افراد به داروهای مختلف‌ایم که به عنوان یک پدیده اجتماعی زیان‌بخش یعنی خود درمانی مطرح شده است. خوددرمانی می‌تواند از طریق مصرف یک داروی صنعتی یا داروی دست ساز، دستیابی به دارو بدون تجویز متخصص^۱، استفاده از داروهای تجویز شده قبلی در موارد مشابه^۲، تقسیم داروهای تجویز شده برای یک نفر بین اعضای خانواده و آشنایان و استفاده از داروهای اضافی باقیمانده در منزل انجام شود.^۳ پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی و مقطعی می‌باشد که بر روی ۳۸۵ نفر از زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر اصفهان صورت پذیرفته است. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه‌ای شامل آگاهی، اجزای مدل و عملکرد انجام شد و نتایج حاصله با نرم افزار SPSS-16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش میانگین نمره آگاهی و عملکرد زنان در زمینه خود درمانی به ترتیب $19/78 \pm 54/66$ و $13/80 \pm 82/97$ بود. نتایج نشان داده‌اند که میانگین حساسیت درک شده $17/11 \pm 72/48$ شدت درک شده $14/73 \pm 71/60$ منافع درک شده $17/13 \pm 68/29$ و موانع درک شده $19/67 \pm 61/64$ می‌باشد. در این پژوهش بیشترین فراوانی خود درمانی به تفکیک نوع بیماری شامل سرماخوردگی ۲۲۳ نفر (۵۷/۶٪) و بیشترین داروی

Please cite this article as: Pirzade A, Sharifrad G. Self - medication in women based on health belief model. Zahedan J Res Med Sci (ZJRMS) 2012; 13(8): 52.